№ 21

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება: ... დრ. საზ. კანტორაში და „სოფლანან"-ს სტამბაში. მისამართი: **Тифлисъ, Грузинскій Театръ, ред. „Театри да Цховреба" Іос. Имедашвили**

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთნაწერები საჭიროებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება ქართ. თეატრის კანტორაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი 6—8 ს., ტელეფონი რედაქციისა № 7-95, სტამბისა — 15-41.

№ 21 ᲙᲕᲘᲠᲐ 27 ᲘᲕᲚᲘᲡᲘ 1914 წ.

27 ᲘᲕᲚᲘᲡᲘ

საერთო ნაკლი. ჩვენი მწერლობა არასოდეს ისე მრავალ-ვალ-რიცხოვანი და იმავე დროს ისე წყალწყალა არა ყოფილა, როგორც დღეს. მთელი ჩვენი დროის ქართული გამოცემანი მხოლოდ პირად კინკლაობის, სიცრუის, ბოროტ განზრახვათა გათარეშების და, უმეტეს შემთხვევაში, პარტიულ წვრილმან ანგარიშების გამასწორებელ საშუალებად არის გადაქცეული.

ალბად ამით აიხსნება, რომ ვერ იქნა და ჩვენში ვარკვეული, მთლიანი აზროვნება, ერთი საზოგადოებრივ-ზნეობრივი ძალა, ყველასთვის ერთნაირად სავალდებულო დებულება ვერ შემუშავდა: ყველა ცალ-ცალკე თითქო რაღაც ღირებულებას წარმოადგენენ, ერთად-კი არაფერს: ერთი ჰაერში მიჰფრენს, მეორე წყალში მისცურავს, მესამე უკან მიღოღავს და ჩვენის ქვეყნის საერთო ტვირთი კი ისევ ერთ ადგილს სძევს დაუძვრელად.

ჩვენში ჯერ კიდევ ვერ შეუგვნიათ, რომ შეიძლება ვიყვეთ სხვა და სხვა რწმენა-მიმართულებისა, მაგრამ ჩვენის ქვეყნის საერთო კეთილდღეობის, ჩვენის სამშობლოს მკვიდრთა ბედიღბლის საქმის გარკვევაში-კი ხელი-ხელ ჩაკიდებულნი ვიდოდეთ. თავი მოგვაქვს სხვა და სხვა თეორიებით, მაღალ იდეებით, ხშირად სოციალისტობითაც, საჭიროების დროს გამოჩენილი მოციქულ-სოციალისტნიც დაგვიმოწმებია, მაგრამ მათი სულის კვეთება-კი ვერ შეგვიგვნია. თუ გერმანიის მუშათა ბელადი, და იმავე დროს მთელის ქვეყნის პროლეტარიატის სიმამაცე, ავგუსტ ბებელი აცხადებდა: როცა ჩვენს სამშობლოს გარეშე მტერი დაეცემა, მის მოსაგერებლად ყველანი ფეხზე დავსდგებით და ერთად გავალთ მის წინააღმდეგ, თუ საფრანგეთის დიდებული შვილი და გამოჩენილი სოციალისტი მუდამ ძმობა-ერთობის მქადაგებელი, ჟორესი, ამ დღეებში რომ ვერაგულად მოჰკლეს, იძახდა—თუ ჩემს სამშობლოს მტერი დაეცა, პირველი მე მიუშვერ მტრის ტყვიას მკერდსაო, ჩვენებური მოსოციალისტე ბელადნი გა³კივიან—თუ ჩვენი პარტიული თვალსაზრისი არ გვიკარნახებს, ქვეყნის დაღუპვა რას მიქვიანო, და გაჯიუტებულნი მიიწევენ თავ-თავის გზითა.

ეს გარემოება აიხსნება უმთავრესად იმითი, რომ ჩვენში საზოგადოებრივი აღზრდა-განვითარება, მეცნიერებისა და ლიტერატურის მაღალ მისწრაფებათა ცოდნა ძლიერ დაცემულია. ის დარგი მწერლობისა, რომელიც ადამიანს—ადამიანს გააცნობს, ადამიანის სულსა და გულში ჩახედებს, მთელს ცხოვრებას მიუკერძველად, ობიექტიურად უჩვენებს და იმავე დროს უკეთესს ცხოვრების საჭიროებას შთაგონებს, და არა ჩასჩიჩინებს, უყურადღებოდ არის მიტოვებული. ასეთი ცოდნის შეძენა უკბილო საპოლემიკო წერილებით, უწმაწური პასქვილებითა და დღეგალეულ უშინაარსო გამოცემებით არ შეიძლება.

თვალი გადაავლეთ, თუ ჩვენს მწერლობაში შეგხვდეთ დინჯი, მიუდგომელი კრიტიკა, მაღალზნიანი პუბლიცისტიკა, ცხოვრების ყოველმხრივი გამაშუქებელი ბელეტრისტიკა...

და ეს არც შეიძლება, რადგან ყოველდღიური არსებული გამოცემანი, ვიმეორებ, მხოლოდ პირად საკინკლაოდ არის გადაქცეუ-

ლი, ხოლო თუ, იშვიათად, სამხატვრო-სახელოვნო ნაწარმოებს მოათავსებენ, ისიც ერთხელვე შემუშავებულ ყალიბზე ჩამოსხმულს.

თუ ბელეტრისტიკა, კრიტიკა და პუბლიცისტიკა არ არის, ვერც დრამატურგია გაშლის ფრთას, რადგან ეს უკანასკნელი, სხვათა შორის, პირველიდან იღებს წყაროს შემოქმედებისას...

ამიტომ ფრიად საჭიროა ჩვენმა ლიტერატურულ ძალებმა ამ გარემოებას ანგარიში გაუწიონ და შექმნან ერთი ლიტერატურული თვიური ჟურნალი, თავისუფალი ორგანო სამხატვრო-სახელოვნო ნაწარმოებთა მოსათავსებლად, და მით ხელი შეუწყონ ჩვენს საზოგადოებრივ აღზრდა-განვითარებას. რაც უნდა სხვადასხვა რწმენა-მიმართულებისანი ვიყვნეთ, რაც უნდა დიდი განსაცდელი მოგველოდეს, ჩვენის ქვეყნის საერთო მოთხოვნილება მაინც უნდა გვაერთებდეს: ნუ ვიქნებით დაქსაქსულნი და ჩვენი სამშობლოს მზე უკეთ გაიკაშკაშებს!..

თავ. ალექსანდრე სუმბათაშვილი-იუიქნი

(დასასრული.—იხ. „თ. და ც.“ № 19-20)

სუმბათ არ არის, რომ მარტო მიზანი იყოს ეარგი და ბატივსაცემი. რა რიგ მაღალია ამოცანები რელიგიის, სასამართლოისა, მედიცინისა, მაგრამ როდესაც რელიგია იქცევა ინკვიზიციონურ სინედროინად, ან იეზუიტურ ორდენად, როგორც იყო მთელი სუკუნოები, როცა სასამართლოები იქცევიან ქრთამის, მოსყიდვის და ძალადობის ადგილად და ექიმები შრდატენებად და რეგვნებად, მაშინ რელიგიის, სასამართლოს და მედიცინის ეძლევა კულტურულ მნიშვნელობის მაგიერ დამღუბავი. თეატრისთვის ათჯერ უფრო საშიროა, იყოს ბატიოსანი და კეთილმოუტანელი, რომ ასეთადვე საშიშროებას. თეატრი უნდა დაცული იქმნას ავანტიურისტებისგან, ძალად მოუვრულებისგან და ცხოვრებაში დამრცხებულთაგან... მათი შემოსევა თეატრს დაღუბავს. ამისათვის საჭიროა, თვითონ მსახიობებმა მიბაძონ მონაწილეობა თეატრის ცხოვრებაში. ისინი არ უნდა გმაყოფილდებოდენ მარტო როლების სრულებით. ისე არაა ეარგი, ეწვის გული თეატრზე, როგორც მსახიობს, მან უნდა მოითხოვოს თეატრის ცხოვრებაში ჩარევის უფლება, — ეს მისი საკუთრ უფლებაც კია.. მსახიობი არ უნდა გაკაჟექტეს მანეკენად რეჟისორის ხელში, მან თვითონ უნდა შექმნას ის ტიპი, რომელსაც თამაშობს, უნდა მისცეს ინდივიდუალური ელფერი, რომ არ ჰგავდეს სხვისგან შექმნილ სახეს, თორემ ისე რა არის მსახიობი რეჟისორის ხელში?

ამისათვის საჭიროა ზედმიწევნით შესწავლა ცხოვრების.

მოდელი ჭქმნის ტარტიუფს. ეს ტიპია, მსახიობი, რომელიც თამაშობს—ტარტიუფს, ბიერველ შესედვით თითქო უსაქმოდ რჩება თუ ნიჭიერია და იცის საქმის ტეხნიკა. ის გაიკეთებს გრიმს, მისცემ თავის ტარტიუფს ცბიერის და გაიძვერას ეფელა თვისებას, შეუთანხმებს მშვენიერად სიტყვებს მიმიკას ადგილ-ადგილ და მართალი იქნება მოდელიერთან. მაგრამ ის თუ არ აძლევს თავის ტარტიუფს წმიდა ბიროგნულს, ეფელა ტარტიუფს კი არა მარტო მაგ ტარტიუფს შეთანხმებულ ნაკეთებს, მაშინ რადს ეკარგება ხასიათი და რადთან იღუბება ბიესა. ტიპებს იძლევა ავტორი. აქტიორის ამოცანაა ტიპი აქტიორს ტოტალურ სახედ, ასე ვსთქვათ დაბადოს ადამიანი სხვანაირი და განუფოფელი (ინდივიდუალური). თუ ის ასე არ იქცევა, მაშინ ის არ არის მსტვარი—არის არა აქტიორი—არამელ „ემსრულებელი“.

ასე, ეფელა მსახიობმა უნდა განავითაროს თავის ტალანტი საკუთარ სახეთა შექმნის ბარისაკენ, თორემ ისე ეარაფერი ნერგი, ეარაფერი ტემპერამენტი ვერ იხსნის რეჟისორის მეუფებისგან. მე მიტომ ვაქცევ აქტიორს დიდ ეურადღებას, რომ ამაში ვხედავ წყარო ადმაფრენისა და შემოქმედებისა. მე ვხედავ ბუნებრივ შესაძლებლობას, რომ აქტიორი ჩაუდგეს თავის საქმეს საოცეში და მართოს ის განუფოფელად და სრულად. ვლაპარაკობ „სრულად და განუფოფელად“, მიტომ რომ ჩემი დრმა რწმენით რეჟისორად შეუძლია ეოფნა მხოლოდ აქტიორს. ევროპის სტენაზე ეს დიდი ხანია შეეგნო. აქ ბიესებს სდგავენ აქტიორები და ასევ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოგლეარალნი

დ. აკოფაშვილი და **მ. ღვინიაშვილი**

(ო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გიმნაზია გაათავა, ხუთი წელიწადი სხვაგან დაჰყო და მთლად შეცვლილი გადმოვიდა უმაღლეს განათლებით აღჭურვილი ჩემი ბახალა.

დიპლომი რომ არ გადმოეტანა, ვიტყოდი—უნივერსიტეტისა გზაც არ იცის მეთქი!.. ცოდნა—არავითარი, ზნეობრივი პრინციპები—საბოლოოდ დათრგუნვილი, ჩემი სალოცავი — შებილწული და შეგინებული!

იმისი სალოცავი ფული და ქეიფიდაა. უწინდელ რომში ბრბო გაიძახოდა:

— პური და თამაშაო!

ჩემი უმაღლესად განათლებული ბახალაც იმასვე გაიძახის:

— ფული და ქეიფიო!

და როგორც ის ბრბო არას იუკადრისებდა პურისა და თამაშის მოსაპოვებლად, ისე ის არას იუკადრისებს საქეიფო ფულის მოსაპოვებლად.

რა დაუშლის, რომ ადამიანური აღარა სწამს რა?!.

— ალფონსად უნდა გავხდე, თორემ ცუდად ჩემი საქმეო,—ჩივის.—აჰ, ერთი მდიდარი დიდებერი იყოს ვინმე! თუნდა პაპიჩემის ხნისა, ოღონდ ფული კი ჰქონდესო!

სად იყო, რა ხალხში იყო, რომ ასე ძირიანად შემიცვალეს ჩემი იმედი? ნუ თუ დღევანდელი უმაღლესი განათლება სრული უარყოფაა მოყვასისა და სამშობლოსი? ადამიანობისა და ზნეობრივ სიწმინდისა? ნუ თუ უმაღლესი განათლება დღეს მარტო მხეცურ ჟინის დაკმაყოფილებას ასწავლის და სხვას ყველაფერს უარჰყოფს და სთრგუნავს?

—ელი

ძახილი სულისა

თვით იმა დღიდან, რაც გაგიცანი, ვწვალობ, გონებას უზომო ჯაფას ვაყენებ, და სახელი ვერ მომინახავს, ვერ მომინათლავს გრძნობა ჩემი.

ჯერ არც გიცნობდი, რო თვალსა და გულში მომხვდი... ერთადერთი წადილი, სწრაფვა ჩემი სულისა იყო—თვალი დამეტკბო შენი ხილვით, გული შენი ცქერით შემეჯერებია.

ამით კმაყოფილი ვიყავი.

არ მესმოდა, არც ახლა მესმის—რა ძალა გაქვს...

ბევრს შენზე ლამაზსა და ახალგაზდას ვიცნობ დაახლოვებით, მაგრამ შენ, გაუცნობელს ყველას გარჩევდი... გაუცნობელი ყველაზე ახლო მიმაჩნდი.

გაგიცანი და მოვიხიბლე.

აქამდის თითქოს უპატრონო ვიყავ—შენ გაუჩნდი პატრონათ და ბატონათ ჩემს სულისა და გულს, აზრსა და გონებას.

შენ დაიუფლე სრულად არსება ჩემი... მინდა სულ შენთან ვიყო, შენით ვტკებოდე..

ვიცი თვით და მსმენია:—ქვეყნად ორი ულამაზესი, უზენაესი და უძლიერესი გრძნობა არსებობს:—სიყვარული და მეგობრობა.

ხოლო ვერც ერთს ამ სახელს ვერ ვუწოდებ მე ჩემს გრძნობას.

მეშინია და ვუფრთხი მის დამცირებას, შეურაცხყოფას.

გრძნობა ჩემი აუწერელი, უსახელო, უჩინარი, მიუწდომელი ძლიერებისაა და თანვე საღი, ნათელი, სხივ-მოსილი, მომხიბლავი...

რა გრძნობაა ეს გრძნობა .. რა ვუწოდო მას?..

ვინ მისწვდება, რას უხმობს ძახილი სულისა ჩემისა?..

დ. მესხი

იქ!

იქ წავალ... იქ მყუდროებაა, იქ მხოლოდ მთის ნიავი მეფობს .. მე მსურს მასთან ვიმეგობრო:—ნუ თუ არ მიმიღებს?.. არა, უსათუოდ წავალ: აქაურობა მძულს, იქ სისპეტაკეა... იქ არ ისმის ჩაგვრის ხმა, იქ არ არის უსამართლობა, იქ ყველაფერი უმანკოა...

საღამოს ჟამს იქ მთის ნიავი ტკბილის სისინით ატკბობს ჩაგრულთ... ჰო და მეც წავალ! ის კეთილია, ის მეც მიმიღებს, მის დახმარებით მე შევისწავლი ტკბილ უცხო ჰანგებს... მერე-კი, კვლავ, დავეშვები ძირს და მთის ნიავის ტკბილ გალობის მოსასმენად სხვათაც მოვიწვევ... აი, მივემგზავრები კიდეც...

ოჰ! რა მაღალია ის მთა!.. ნეტა თუ ავაღწევ იმ ადგილს სანეტაროს?..

ი. ჯიხაიშელი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კეთილშობილური მქადაგებელი

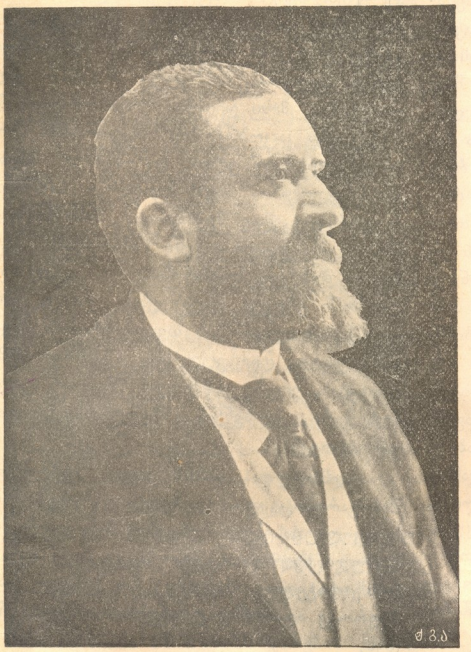

ჟან-ლეონ ჟორესი (1859-1914)

ჩვენის დროის დემოკრატიამ დაჭკვრგა საკუთრებრივ ადგილთა ერთი სუფეოესო მებრძოლთაგანი. 12 ივლისს ბარიზის ერთ-ერთ კაფეში —რესტორანში რევოლვერის ორი ტყვიით მოჭკლეს დეპუტატი ჟან-ლეონ ჟორესი, ეს სოფრანგეთის სახელგანთქმული შვილი, მუშა ხალხის თავგამოდებული მოსარჩლე — ბელადთანი, უმწეოებისა, ბატონებული სოციალისტი, მდარეგონიერი უბრო მწერალი, შესანიშნავი საზოგადოებრივი მოღვაწე—ტრიბუნი, დიდებული ორატორი და ფხიზელი მოაზროვნე.

ასეთი ადამიანები ძალიერ იშვიათად იბადებიან ბნელით მოცულთა მზის კანონიერთა ბელადად და კეთილთვის უკეთესი გზის საჩვენებლად. ბნელეთის მოტრფიალეთ არ უყვართ სინათლე და ეგი ამიტომაც ჩაქრეს კანდელი საკეთილოდ სინათლის კამეგრეველი—გაჭეველურებულ ადამიანთა სინათლის მამხილებელი...

ჟან-ლეონ ჟორესი დაიბ. 1859 წ. განათლება მიიღო უმაღლეს ნორმალურ სკოლაში, სადაც შეისწავლა ფილოსოფია. 1881-85 წ. ალბასა და ტულუზაში ფილოსოფიის პროფესორად იყო, 1885-89 წ. — პარლამენტის წევრად, ვითარცა დამოუკიდებელი რესპუბლიკელი, 1889-92 წ. ისევ პროფესორად. ამ დროს გაიტაცა სოციალიზმმა. 1893—96 წ. კვლად დეპუტატად, როგორც სოციალისტი. 1899 წ. მისი მეთაურობით გერმანიაში სოფრანგეთის სოციალისტები. ვალდეკ-რესოს კაბინეტში შესვლის გამო ზოგიერთი სოციალისტი ჩამოშორდა, მაგრამ ძალ მაინც შერჩა სამი მეოთხედი.

ჟორესს ჭქონდა საკუთარი სოციალისტური გაზეთი „ლ,ჰუმანიტე“ (კეთილშობილობა).დაწერილი აქვს მრავ. ფილოსოფიური, ისტორიული თუ სხვათხზულება. ჟორესი უმეტეს ტონიანი იყო, ვითარცა საერთაშორისო ძმობის მქადაგებელი.განსაკუთრებით დღეს, ამ საერთო ადრეგის დროს, იყო საჭირო მისი სიტყვა, მაგრამ უგნურის ბორბატმა ხელმა ულრეფად მოუსპო სიტყვა. ჯერ კიდევ არაა გამორკვეული რა ნიადაგზე მოჭკლეს. რა ნიადაგიც უნდა ჭქონდეს მის მკვლელობასს, ისტორია მაინც ოქრო ასოებით ანდაშნავს მის სახელს და მთელი ქვეყნის მუშათა კანონი მუდამ მადლობით მოიხსენებს.

იოსებ არიმათიელი

რემბრანდტი

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 20)

რემბრანდტის საყვარელი დარგი ხელოვნებისა—პორტრეტია; იგი პორტრეტის მგოსანია, და ამაში მას აქნობამდე არა ჰყავს მოცილე. ხატავს ყველას, ვისაც კი ხელავს: კუზიანებს, კოკლებს და ლოთებს. იგი გულგრილია ადამიანის ფიზიკურ სილამაზისადმი, და მისი ტიტველი ქალები სწორედ რომ გვილაბავენ ესთეტიურ გრძნობას თავისი უმსგავსობით. ადამიანის სული, მისი სილამაზე, გამოხატულობა სახეზე—აი რა არის ცენტრალური ადგილი რემბრანდტის ნახატებისა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რემბრანდტი მკითხველია ადამიანის სულისა, და ამაში სიბერისას მან მიაღწია ისეთს ტეხნიკურ მწვერვალამდის, რომ შეიძლება შევადაროთ შექსპირს, ესქილს, დოსტოევსკის, ამონაკითხის გამოთქმაში კი შოთა რუსთაველს, რომელსაც შეუძლიან მოკლედ, მაგრამ ძლიერად დაგვიხატოს აუწერელი სილამაზე ავთანდილისა, „ტანად სარისა და პირად მზისა, მამაცად მზგავსისა გმირისა“. რემბრანდტი დახელოვნებული ფსიხიატრია, რომელიც ანაწილებს ადამიანის ხასიათის თვისებებს ჯგუფებად, აცალკევებს ნაკლს და ღირსებას და ისევ აერთებს ამას ჰარმონიულად. ამით აიხსნება ის მოვლენა, რომ მისი ნახატი სახეები, თუმც უცნობნი არიან ჩვენთვის, მაინც მიგვიზიდავენ უზომოდ და აღგვიძრავენ თვისდიმი ნათესავურ გრძნობას. პეტერბურგის ერმიტაჟის სიამაყეს შეადგენს რემბრანდტის დარბაზი, რომელშიაც, საბედნიეროდ, კარგა ბევრი ღედანია მისი. უკანასკნელთა შორის „პოლონელი წარჩინებულია“, რომელსაც უსაფუძვლოდ სთვლიდნენ იან სობესკის ან სტეფან ბატორის პორტრეტად. არა ჩვეულებრივი გამომეტყველება სიამაყისა და ვაჟკაცობისა შეადგენენ ამ წარჩინებულ პირის თვისებას. რემბრანდტმა შეჰქმნა 6000 სურათი და 3000 გრავიურა. ესეთი ოიდი რიცხვი ნაშრომისა, ნიჭის, დაუღალაობის და ხელოვნების სიყვარულის გარდა, აიხსნება, ერთის მხრივ, იმითი, რომ ჰოლანდიაში ამ დროს პორტრეტების მოთხოვნილება იმდენად გაიზარდა, რომ ხელოვანთ შეეძლოთ გადაეხადათ თავის ცხოვრების მოთხოვნილებათა ღირებულობა ნახატებით. მიქელ ანჯელომ შეჰქმნა გემოვნების მიხედვით დევების ჯიში, რემბრანდტმა კი — ნათელი, რომელიც შეადგენს მის უდავო საკუთრებას, ნათელი მართლმაგვარი, თუმც არარეალური, და ამ ოქროს სინათლით შემოსა მთელი ბუნება; კორეჯოზე უკეთ შეიგნო ფერადების და სინათლის ძალა, ბუნება და კანონები; წამოაყენა, როგორც პრინციპი მხატვრობაში, განათებული ჰაერი, თითქმის სიბნელეც კი განათებული, და ამაშია მისი დიდება. რემბრანდტის შემოქმედება კაცობრიობის ისტორიაში მოულოდნელი სასწაულია და ისეთივე მაღალმნიშვნელოვანია თავის მსოფლიო ხასიათით, როგორც უკვდავ შექსპირის. მისი სიცოცხლის უკანასკნელი დღენი საზარელია: ავადმყოფი მოხუცი, თავმინებებული ყველასგან, ღვინოში ეძლევა დავიწყებას, რაიც, უმაღლეს სამართლიანობის თვალსაზრისით, შეადგენს უფრო ღირსეულ და მშვენიერ დაბოლოვებას, ვიდრე ასწლოვან მდიდარ ტიციანოს ქირი, რუბენსის მზეთუნახავ ცოლთან გამოთხოვება.

პოლონელი წარჩინებული

აღსრულდა! — 1669 წელს ოქტომბრის 8-ს გარდაიცვალა აუწერელ სიღარიბეში ოდესღაც დაუფასებელ მუზეუმის მესაკუთრე დიდებული ხელოვანი. მისი სიცოცხლე იყო ბედის ტრაგედია; ამიტომაც მას პირველ თანამედროვე ადამიანის ტრაგედიის სახელი უწოდეს.

დავ. კილოსანიძე

მანჯაფა

ერთი მოხუცებულისაგან გავიგონე:

„ნარდი — ბედია,
ჭადრაკი — ჭკუა,
მანჯაფა — ცრუა,
ვინც იმას მისდევს,
ის უფრო ცრუა“.

რა იყო ეს „მანჯაფა“ და რაში მდგომარეობდა?

რაკი სიტყვამ მოიტანა, უმორჩილესი თხოვნით მივმართავ ჩვენს საყვარელ ვასო აბაშიძეს:

ნუღარ გვაგონებს სცენიდან სიტყვას „ჭანტრაკულად“, არამედ „ჭადრაკულად“; და, ბატონო, დ, და არ ტ.

ი. მ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ომიანობა

ამ ერთი კვირის წინად გაისმა ომის ზარი და დღეს მთელი ევროპა ზოგან ომში, ზოგანაც ომის სამზადისშია ჩაბმული. ომის მიზეზი-კი, ერთის შეხედვით, თითქო სულ უბრალო გარემოება იყო. ამა წლის 15 ივნისს სარაევოში მოჰკლეს ავსტრო-ჰუნგრეთის ტახტის მემკვიდრე ერცჰერცოგი ფრანც-ფერდინანდი. ავსტრო-ჰუნგრეთის მთავრობამ ამ მკელლობაში ბრალი დასდო სერბიის მთავრობას და მძიმე მოთხოვნილებანი წარუდგინა, რომელთა სავსებით დაკმაყოფილება სერბიამ ვერ შესძლო. ამით ისარგებლა ავსტრიამ და სერბიას ომი გამოუცხადა.

ავსტრო-ჰუნგრეთი, სხვადასხვა გვარტომთაგან შემდგარი, სერბიაზე მდიდარი, ძლიერი და ერმრავალი ქვეყანაა და ადვილადაც მოსპობს პატარა სერბიას, მაგრამ აქ ხმა აღიმაღლა დიდმა რუსეთმა სერბთა სასარგებლოთ და გამოესარჩლა, როგორც მონათესავე ერს (სერბნიც სლავიანთა მოდგმისანი არიან) და განაცხადა—სერბიის გაქელვას გულ-გრილად ვერ შეეხედავო. ავსტრიამ მაინც ჯარი შეუსია სერბიას და სერბთა დედა-ქალაქს - ბელგრადს ზარბაზნები დაუშინა.

რუსეთმა 18 ივლისს ჯარების მობილიზაცია (სამზადად შემზადება) გამოაცხადა. 19 ივლისს გერმანიის ელჩმა პეტერბურგში რუსეთის უცხო საქმეთა მინისტრს შეატყობინა, რომ გერმანია რუსეთს ომს უცხადებს.

ამ გარემოებამ უფრო გაართულა ევროპის სახელმწიფოთა ურთიერთობა და ყველგან დაიწყო სამზადად მზადება.

საქმე ისაა, რომ ევროპის დიდი სახელმწიფონი ორ უმთავრეს ბანაკად განიყოფებიან: ერთის მხრით **სამთა კავშირია**—ავსტრო-ჰუნგრეთი, გერმანია და იტალია, მეორე მხრით—**სამთა შეთანხმება**—რუსეთი, საფრანგეთი და ინგლისი. ომიანობის დროს, თუ საჭიროებამ მოითხოვა, სამთა კავშირის წევრნი—ავსტრო-ჰუნგრეთი, გერმანია და იტალია ურთიერთს უპერენ მხარს, ხოლო სამთა შეთანხმება—რუსეთი, საფრანგეთი და ინგლისი—ერთმანეთს.

გერმანიის მიერ ომის გამოცხადების გამო 20 ივლისს გამოცხადდა უმაღლესი მანიფესტი მათის იმპერატორებითი უდიდებულესობის ნიკოლოზ II-ისა, რომლითაც მოუწოდებს ჯარი და ფლოტი სამშობლოს წესზე განემზადოს. ამავე ღღეს საფრანგეთმა გამოაცხადა ჯართა საყოველთაო მობილიზაცია.

23 ივლისს ინგლისმა გერმანიას გამოუცხადა ომი, ხოლო 24 ივლისს ავსტრო-ჰუნგრეთმა—რუსეთს. პატარა ჩერნოგორიამაც-კი თანამომძმეთა გამოსარჩლებისათვის ავსტრიას გამოუცხადა ომი, ხოლო სამთა კავშირის წევრმა იტალიამ გამოაცხადა ნეიტრალიტეტი. ევროპის დანარჩენი სახელმწიფონიც ომის მოლოდინის ციებ-ცხელებაში არიან და თავის სამხედრო ძალღონეს იკრებავენ. ამავე გზას დაადგა ოსმალეთიც.

ამ გვარად ღღეს თითქმის მთელ ევროპაში საალყო - საომარი წესებია გამოცხადებული და ჰაერი თოფის წამლის სუნითაა გაჟღენთილი.

ომიანობის გამო უმაღლესად გამოცხადდა, რომ 26 ივლისისთვის შეკრებილ იქმნეს სახელმწიფო საბჭო და სახელმწიფო სათათბირო.

რუსეთის ჯარების მთავარსარდლად დაინიშნა მისი იმპერატორობითი უმაღლესობა **ნიკოლოზ ნიკოლოზის-ძე.** —ღ ი

ომი

Si vis pacem—para bellum. ეი ასეთი დასკვნა გამოუვანია რომაელმა, რომელსაც ჩუქვარდა ხალხთა ურთიერთობას,—ვისაც მშვიდობიანობა ჭსურს, ომისთვის მზეი უნდა იყოსო. და მართლაც, შეუძლებელია ადამიანი ადამიანის გვერდით თავს უშიშრად გრძნობდეს. ერთი მხრით ადამიანი თითქოს იმის ცდაშია, მშვიდობიანობა დამყარდეს კაცთა შორის და იგივე ადამიანი მეორეს თავის ჭკვა-გონებას ადამიანის მოსპობის მანქანების გაუმჯობესებას ანდომებს. თითქოს უფალი სახელმწიფო მოწადინებულია განამტკიცოს სიერთაშორისო კეშარი და უფლებანი და ამავე დროს მეზობელს კანჭებში უტქერის და იმის ცდაშია, რაგორ ჩამოგდოს ერთი ნაჭერიო.

ბიდოს და ბიდოს ეგრეკწოდებული სიერთაშორის უფლებანი �რც კი ვრსებობს თითქოს,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

და ერთაშორის ურთიერთობის მხოლოდ ძალმომრეობა განაგებს. განა ორი შეზობელი ერთმანეთს ამიტომ არ დაეძგერება, რომ ერთი ძალიერია და მეორე კი უძლური! განა რადისმე, თუ სახელმწიფო ძალის გრძნობდა, რომელიმე „ეუმანურ მოსაზრებანი“ შეუჩერებიათ იგი შეზობლის თავდასხმისგან! და განა სკვერია იყო ამ სიშენელი სისხლის დღრისათვის ის casus belli,

ვილჰელმ II

გერმანიის იმპერატორი, რომელმაც რუსეთს ომი გამოუცხადა და საფრანგეთს, ბელგიას და სხვ.

ბრძოლა აუტეხა.

ალექსანდრე

სერბიის ტახტის მემკვიდრე და სამეფოს დროებით მმართველი მამის ავადმყოფობის გამო, რომლის სამეფოსაც ავსტრიამ ომი გამოუცხადა.

რომელიც ავსტრო-ჰუნგრეთმა შოამიზეხა!

წლიდან-წლამდე ავსტრო-ჰუნგრეთში შეუძლებელი შეიქმნა მის შემადგენელ ერთოთვის ცხოვრება; თანდათან სული ეხუთებოდათ, თან და თან უდიერად და უკმეხად ექცეოდენ ბატონი ერების და ამდა თითონვე ეცხადებნ: „ტერიტორიალურ შემატებისათვის კი არ ვიბრძვი, არამედ ჩემი ბრესტიეის ადგენისოვისა“-ო და ერთობ კვლა-

ფრანც-იოსები

ავსტრო-ჰუნგრეთის იმპერატორი, რომელმაც სერბიას ჯარი შეუსია და რუსეთს ომი გამოუცხადა.

ლებული გერმანიაც, რომელიც ერთობ კიეტაცა სურვილმა—მოელს ქვეყნიერობის მოსდოს მკლავი, მისი მოსარჩლე კიხდა.

თვითონ ავსტრიის მთავრობამ შექმნა ისეთი მდგომარეობა სერბიისათვის და სხვებისათვისაც, რომელიც მის ფარგლებში შედიან, რომ დღეს თუ ხვალ ხმა უნდა ამოეღოთ, რანგანაც უსამართლობის აუტანელი ხდებოდა და რადესაც სერბიამ მართლაც თვისი გულის წყრომა გამოაშკარავა, ბატონმა ეს ეუკადრისა. უმახლოესი სიბაბი ამ საშენელი ომისა თითქოს ეს არის, მაგრამ მაზეზი და დასაბამი მისი ისევ ადამიანის კეთილდრობა, და ბუმბერაზ სახელმწიფოთა მეტოქეობა და მოწარბებული ენერგიაა სახელმწიფოთი თითქოს ვერ მოერიენ თავიანთ ძალიერებას და განაგრძობ მოუ ლთ.

მაგრამ რა შეიძლება მოუტანოს ავსტრო-ჰუნგრეთს და თვით გერმანიის მოგების ხალხს? ერთობ მოუფიქრებელი და „აუწონ-დაუწონელი გადაწყვეტილებაა ეს ავსტრიის მხრით, რადგანაც ისეთი შემადგენლობის სახელმწიფოს, როგორიცაა იგი, მეტი სიფრთხილე ემართებს.

იმდენი დამცირებისა, იმდენი შეურცხყოფის შემდეგ, რაც ავსტრიის ერებმა მთავრობისაგან განიცადეს, იმედი რატომ უნდა ქონდეს მას, რომ ისინი ამ გაჭირვეების დროს მას ერთგულებას გამოუცხადებენ და მისი ბრესტიეისათვის მისი მოდაინობისა და ძალიერებისათვის თავსაც დასდებენ?

შეუძლებელია ავსტრია არ გრძნობდეს იმას, რომ მის სახელმწიფოში ბევრი არაკეთილ მოიქცენება მისი ერთგული და ასეთის რახით ვერ იმოქმედებდა, თვითონ ძალიერი მოკავშირის, გერმანიის იმედი რომ არა ქონდეს, მაგრამ თუ მხედველობაში მივიღებთ, რა მუმბერაზი და ძალიერი მტრები დაეჯახებიან მთ, მაშინ კითხვა იბადება: „ხომ არ დამდგარა უკანასკნელი ჟამი ჩვენსებურგოა დინასტიისა და საერთოდ გერმანიის ძალიერებისა?“ ვინ იცის ვისი ბედი როგორ გადაწყდება ამ საბედისწერო ომში? ვინც დარჩება— ნახავს.

ს. და-ნი

სრულიად საქართველოს სცენის მოღვაწეთა პირველ ყრილობაზე არჩეული სპეციალური კომისია, იოსებ გედევანიშვილის თავმჯდომარეობით.

1. შალვა დადიანი, 2. ბ. კანდელაკი, 3. კ. ანდრონიკაშვილი, 4. მეხუზლა, 5. ნ. გოცირიძე, 6. პ. ლეჟავა, 7. აკ. ფალავა, 8. იოსებ გედევანიშვილი, 9. ალ. წუწუნავა, 10. ვლ. ალ.-მესხიშვილი, 11, ის. ვარაზიშვილი, 12. ალ. იმედაშვილი, 13. ალ. კრინიკი, 14. ნ. სიხარულიძე, 15. ბ-ნი მატარაძე, 16. ბ. შალიბაშვილი, 17. ბ. ნუცუბიძე, 18. სიო ჯანტურიშვილი.

შუქურ ვარსკვლავი

(ხალხური დეგენდა)

შუქურ ვარსკვლავის ჰირიმე,
რა მოკიაფე რამ არი,
მის ხივზე თურმე რუსთველსა
წერილებს სწერდა თამარი...

აკაკი

მ ე ბ ო ბ ა რ ს

მეგობარო! შენ მოგიძღვენ, წაიკითხე ეს ფურცელი.
მიჰქრის ჟამი, დღეს დღე მისდევს, თვესა თვე და წელსა წელი,
ხალხი მოდის, ხალხი მიდის, მაგრამ რჩება ფიქრი მწველი,
სანამდის დრო არ დადგება სანატრელი, სასურველი.
ამ ფურცელით გამოვხატე მკრთალი სახე ჩემი სულის,
სულის ლტოლვით დაქანცულის, მაგრამ ისევ აღგზნებულის,
რა ცეცხლიც სწვავს დღეს გრძნობა-გულს, ნეტავ ენთოს ჩემში სულ ის...
გეტყვი არაკს: ერთხელ კაცმა სადღაც წმინდა ოქრო ნახა
და იმისი გადადნობა მოინდომა, განიზრახა.
მართლაც მალე გადაადნო, აისრულა რაცა ჰსურდა,
კეთილშობილ მადანს რვალი შეურია, არ შეშურდა.
შემდეგ ხალხში წმინდა ოქროდ ასაღებდა მეტიჩარა,
მაგრამ იმის სიყალბესა ყველა მიხვდა ერთობ ჩქარა.
ვით იმ კაცმა ოქრო ნახა, ეს თქმულება ვნახე მეცა,
და მინდოდა ყველაფერი სხვებისთვისაც გადამეცა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მხოლოდ, ჩემო მეგობარო, მომიტევე სითამამე:
მე გარდავქმენ ეს თქმულება, ჩაუმატე ბევრი რამე.
რაც არ ვარგა — მე მეკუთვნის, კარგი კიდევ ხალხსა ბრძენსა,
ვით გაზაფხულს სილამაზე, სიმხურვალე მზეს, სხივთ მფენსა,
ღამის მგოსანს ტრფობით კვნესა, ნავარდობა შევარდენსა,
უკვდავება სულს მშვენიერს, მაღლა ცაში ანაფრენსა.

I

კარგია ტყეში მავალი ირემი ლამაზ რქიანი,
საამო სურნელთ მფრქვევია ვარდი, ზამბახი, იანი,
მომხიბლველია, როდესაც სტვენს შაშვი შავ-შავ ფრთიანი,
უფრორე ტურფა ყოფილა თამარ, შავ მელნის თმიანი.
ომის დროს ლომი ნამდვილი, გველივით ბრძენი, ჭკვიანი;
გულუხვი, მტრისა შემბრალე, შუქმფენი, ენა-წყლიანი.
შოთამ ისურვა შექება ალვისა ედემს რგულისა,
ლალისფერ ვარდთა და კბილთა, ბროლისგან ჩამოსხმულისა,
ბნელ კუნაპეტის თვალისა, სათის ტყით შემორტყმულისა,
თვით მხეცთა დამმონებელის, გულსა დამჩენის წყლულისა.
თამარს აქებდა მშვენიერს შინა და უცხო ერია.
ენავ დადუმდი! კალამო, რად არ მოგტყდება წვერია?
რას შესძლებ, როცა თამარი შოთას ვერ აუწერია,—
ვინც უძლევ საქმეს ხელს ჰკიდებს — გახდება თავის მტერია...
გულო, ნუ შფოთავ, ტურფანი ეს წინად იბადებოდნენ,
ეს წინად იყო, თუ ერთის სპეტაკი ტრფობით ბნდებოდნენ,
ლომსა და ვეფხვსა ვაჟკაცნი გულგრილად ეომებოდნენ,
მათ ერთი ჰყავდათ მიჯნურად, იმ ერთისთვისა კვდებოდნენ.
დღეს სულ სხვას ვხედავთ. დაკნინდა სიყვარულიც და ტრფობაცა:
მკერდის ქვეშ გული არ ღელავს, გაცივდა წმინდა გრძნობაცა,
ლაჩრად გადიქცა ქვეყანა, არ ძალუძთ მტრულად მტრობაცა,
მეტ წილად სტყუის ღმერთმანი, ძმობაც და მეგობრობაცა.
დღეს ერთს შეჰფიცვენ სიყვარულს, ხვალ კვლავ სხვას ეფიცებიან,
გასტეხენ ფიცსაც, სიტყვასაც, მარტივით შეიცვლებიან,
ადამიანის შობილნი პირუტყვებს ემსგავსებიან,
უძლურს სულს ჰხდიან, ძლიერს კი ფერხთა ქვეშ გაეგებიან,
თავიანთ პირად მე-სათვის არაფრის წინ არ დგებიან,
მხოლოდ მცირედი ნაწილი იმათგან განირჩევიან,
ისინი მარად სცოცხლობენ, მათი საქმენიც რჩებიან,
კეთილსა სთესვენ ქვეყნადა, რითაც მრავალი რჩებიან
ხეს გამხმარს ვერვინ უწოდებს, ფესვები თუ არ ხმებიან.

II

ქართველთ დიდება თამარი შუქურას შეჰყვარებოდა,
სულს ლევდა დედოფლისათვის, როგორც სანთელი დნებოდა,
თუ ვერ ხედავდა მშვენიერს, დარდი სტანჯავდა, კვდებოდა,
რა იხილავდა სხივებსა ესალმებ-ეგებებოდა;
მზეს, მთვარეს, ვარსკვლავთ კრებულსა, ნამს ნიავს ევედრებოდა.
მოკითხვის წიგნსა ატანდა, ერთს ადგილს ველარ დგებოდა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვნახე დილის ჟამს ცის კიდე, სისხლის ფრად იღებებოდა,
შუქურაც სახეს იხოკდა, ცის კიდურს ედარებოდა.
ამბობდა: „მიყვარს თამარი, ვეტრფი მკერდ გაშლილ, ლიასა,
ნაზია, როგორც ყვავილი, არ გასრესს არცა ჭიასა.
იმისი ტრფობით ვემსგავსე უფრო დამჭკნარსა იასა,
გულს ცეცხლის ალი მოედო, სევდამ იმატა, იასა.
როცა ვერ გხედავ ღვთაებრივს, ნაღველი აღარ მეშვება.
და ისე ვშრები ცრემლისგან, ვით უდაბნოში ხე შრება,
არ ვიცი რაა სიამე, არ ვიცი რაა მე შვება.
რა რიგ მსურს ვიყო ნიავი, თამარს ურხევდე დალალებს,
ჩაუკოცნიდე ირმის ყელს, ტუჩებს მარჯანსა და ლალებს
მაგრამ ვერ მივსწვდი საწადელს და სულიც მარტო ვალალებს.
მაშინ კი, როცა ღამე შლის თეთრი ვარდების ალამსა.
შორით შევსცქერი დედოფალს, ვხედავ ხელთ იღებს კალამსა
და წიგნს სწერს, ჩემი სხივებიც უძღვნიან გულწრფელ სალამსა.
მაგრამ, როდესაც დაწერილს დაუწყებს ხოლმე ხევასა,
ცხელ შუბლსა სარკმელს მიაყრდნობს, გრძნობას უგზავნის წყევასა,
დაფარულ დარდებს უცხადებს ჰაერის წყნარსა რხევასა
და სტირის, სტირის, მაშინ მეც სიბრალულითა ვკვნესია,—
ოხვრა და ცრემლი მდუღარე, შეყვარებულთა წესია:
თვით ჯოჯოხეთი სატრფოსთან სამოთხის უკეთესია".

III

ასე ჰგოდებდა შუქურა, სანამ დღე იდგა მზიანი,
და ივერიას სწყალობდა ბუნება თავაზიანი,
მაგრამ გაზაფხულს თან მოჰსდევს ზამთარი თეთრ წვერ-თმიანი.

(დასასრული იქნება)

მთის ნიავი

საყვედური

ისე წახვედი, რომ წასვლის ჟამსა
არ გაგახსენდი, აღარც კი მნახე.
სატრფოვ, გაფიცებ სიცოცხლის წამსა,
აბა რას ფიქრობ, რა განიზრახე?..

ნუ თუ დღეს მართლა წაბლისფერ კავებს
გვირგვინი გიმკობს, გვირგვინი წმინდა?
სხვის მკერდზე იშლი ვნებით ნაწნავებს
და მელნის ტბები ნისლმა შებინდა?
მოფეთქილ გრძნობის ცეცხლით გეგზნება
ბაგე ყვავილი ბროწეულისა,
თუ კოცნა კოცნას ეტიტინება,
და გწვავს სახმილი სიყვარულისა?...

დე ასე იყოს, თუმც ცრემლთა ნამსა
ვერა, ვერ მოწყვეტს თვალს სივაგლახე,
მხოლოდ გემდური, რომ წასვლის ჟამსა
არ გაგახსენდი, აღარც კი მნახე.

ცვარ-ნამი

ქ-ნი **კაიო**, გაზ. „Figaro"-ს რედაქტორის მკვლელი. სასამართლომ გაამართლა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დედინაცვალი

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 19—20)

მოქმედება მეოთხე

დილაა. სცენა წარმოადგენს ეზო-მიდამოს დედინაცვლისას. მარცხნივ მხარეზე ერთ სართულიანი შნოიანი სახლი აივნით. ეზოში ხეივანია, საცა სუფრა გადაფარებული მაგიდა დგას. ფარდის ახდისას 14 წლის მარო, კოხტად ჩაცმული, ჩაის თავდარიგს ეწევა. წუთის შემდეგ მიდის მარცხნივ სახლის გასწვრივ, სამზარეულოსკენ.

I

მარო და **ეთერა**

მარო. ეთერა! სად დაიკარგე, გამოიტა ბარემ ხაჭაპური. (ბრუნდება ისევ მაგიდასთან და ჭიქა-დაამბაქვის ამწკრივებს)

ეთერა. (კოჭდი და მეტად უდამაზო დედაკაცია. გამოაქვს დიდი სპინით კერგა მაზრდილი ხაჭაპური, მარო კადასტემს და უკან ბრუნდება)

მარო. სამოვარი ვერაა კარგად გაწმენდილი.

ეთერა. რა ვქნა, ყველაფერს რო ვერ აუვედი!

მარო. კარგი ერთი, ნუ მოჰყვები წუწუნს. გოგო სადა გდია? დამიძახე აქ!

ეთერა. თავი დაანებე, ავად არის გუშინს აქეთ ველარ დადის. ფეხში ეკალი შერჭობია. იმის ასე უღვთოდ წვალებას, რა გიჭირს ხან-და-ხან შენც გაანძრიო ხელი.

მარო. შენ, ეი, ბუზღუნავ! ჩუმად თორემ... ხო არ გინდა ბარგი აიკიდო?

ეთერა. (ხელებს ჩაიქნევს) გაპირვებას დაუდგეს თვალები, თორემ გიორგის შემდეგ აქ რა გამაჩერებდა. (მიდის)

მარო. მოეთრიოს აქ გოგო!

II

მარო და **ელიკო**.

ელიკო (შემოდის კოჭდობით)

მარო. გამოიარე ჩქარა! შენ მაგ ხერხით გინდა აიცდინო დღევანდელი გატყეპა? ვერ მოგართვი. დედამ უკვე გაიგო, რომ მოლოზანთან კიდე დადიხარ. მიპასუხე რატომ არ გესმის შენ უფროსების ბრძანება? ხმასაც არა მცემ? კარგი, რახან ასეა აბა ნახავ რა დღე დაგადგეს. (მიუთითებს სახლისაკენ) ხომ ნახე რამოტელა კაცია დეიდას ქმარი. დევსა ჰგავს. ის იქნება შენი სულთამხუთავი თუ რასმე დაგაშავებს, დეიდა იმას ეტყვის და მერე კი ვაი შენი გაჩენის ბრალი (ეიდებს ხაჭაპურის ნაჭერს და დაცინვით გაუწვდის) ხომ არ ინებებთ? (მერე თითონ ჩაიდებს პირში) ახ. პირი არ დაგეწოთ! აბა ეხლა წამობრძანდით ჩემთან მარანში. (მიდიან მარცხნივ, ისმის მაროს ხმა: ორი ბოთლი და ღვინის დოქი მომიტანე ჩქარა!) — (ამ დროს კაისმის სახლდან ქალის მხარეული კისკასი და ერთი-ორი შეკივდებაც: სჩანს ვიღაც უდიტანებს კამოვარდება დედინაცვალი ეივანზე კისკასით, უნდა ძირს ჩამოასწროს, მაგრამ იმას თან კამოსდევს ხალამპრე ნინიეკ ახალუხის ამარა, სეეედოს დადებიც შეუკვერელი აქვს. დაეწევა კიბის პირველ საფეხურზე, მოგზავეს ხელებს, ძალით ჩაიკრავს გულში და მადიანად ჭკოტნის)

III

დედინაცვალი და **ხალამპრე**

ხალამპრე. შენი ჭირიმე, ჩემო შუქურავ, ჩემო ბედნიერებავ! რომ მირბიხარ, სად მირბიხარ? როგორ, კაცი გადამრიე და გარბიხარ? (ჭკოტნის კვდა)

დედინაცვალი. სირცხვილია, ნუ გადარეულხარ, სხვა არა იყოს რა შენი ხნის კაცს მაგ საქმეში ცოტაოდენი მომჭირნეობა მართებს.

ხალ. შენ რომ ფიქრობ, სულ ტყუილია. ჩემო ცუგრუშელა, სულ ტყუილ!

დედ კაცო გეყოფა, წადი ტანთ ჩაიცვი, აგერ საუზმეც მზათაა; აბა ჩქარა!

ხალ ეხლავ, ჩემო კარგო, ეხლავ. (შუდის სახლში)

(მივა მაგიდასთან და ათვალიერებს)

IV

იგივე, **მარო** და **ელიკო**.

მარო. (წინ მოუძღვის)

ელიკო. (მოდის კოჭდობით, თან მოაქვს ორი ბოთლი ღვინო)

მარო (ჩამოასრამეკვს და მაგიდაზე დგაკვს).

ელიკო (უკან ბრუნდება)

დედ. მოიცა!

ელიკო (შესდგება)

დედ. კიდევ არ იშლი სასაფლაოზე ხე-

ტიალს? გოგო! რატომ არ გესმის ჩემი ლაპარაკი? ხომ არ გინდა აგაგლიჯო ეს მუნიანი თავი? (თმაში სწვედბა მასწა-მოსწვეს)

ელიკო (ტკივილისაგან) ოოჰ? (ჩუმად ქვითინებს).

დედ. ხმა ჩაიკმინდე, თორემ ოთხში ამოგიღებ, შე ჩხინკიანო, შენა. გასწი და თუ კიდევ გაგიბედნია, მე ვიცი რასაც გიზამ.

ელიკო (მადის დას-დასთან)

მარო (დედინაცვალს რადაცას ჩუჩურჩულებს, ისიც თავს უქნევს. მარტო ედგაოს თან გასდევს და მეფეურება)

V

დედინაცვალი და მალხაზი (შემოდის-ჭიშკრიდან)

მალხაზ (მეუბარება) გამარჯობა პატარძალო!

დედ. (შეკრთება) უი, როგორ შემაშინე, (ხელს გულზედის) გაგიმარჯოს ჩემო, შევარდენო, ჩემო მამაცო არწივო!

მალ. (დამტინავი დიმადით შეტქერდება დედინაცვალს) რასა იქ, სალომე, როგორა ხარ?

დედ. ღვთისა და შენი წყალობით ჯერ-ჯერობით არა მიშავს რა. რას შემომცქერი ასე?

მალ. იცი, რაღაც ძალზე გაცრეცილი მეჩვენები, თითქოს გაუნუსხავთო. დავიჯერო პირველმა ღამემ ასეთი დაღი დაგასვა?

დედ. (თავს უქნევს) ეგენი არ იყოს.

მალ. სხვა, სად არის შენი მეფე-ბატონი? არ შეიძლება ჩვენცა ვნახოთ? შენი მხიარული კისკისი მთელ ამ უბანს აყრუებდა, ხომ არ გიღიტინებდა ი ოჯახქორი ა? ხა-ხა-ხა-ხა! ასე თუ ისე, ძალიან კი მოგდებიათ ორივეს.

დედ. უზომოთ. გაგიჟებული ვართ ერთმანეთისათვის.

მალ. შენი თილისმა ვის არ გააგიჟებს. შენ ეს მითხარი, ფულები სულ ჩაგითვალა?

დედ. მაშ! ისე ვინ აღირსებდა ბედნიერებას. შენ რაღაც მოლუშული მეჩვენები, რა მიზეზია? იქნებ გუნებაში ნანობ, რომ სიყვარელში სხვა ჩაგეზიარა! დამშვიდდი ჩემო თვალის ჩინო. შენც კარგად იცი, მე ის არ მიყვარს და არც არაოდეს მეყვარება. ჩვენი საერთო მიზანი იყო იმისი ხაზინა დაგვესაკუთრებინა; ისე კი იმის აქ შემოსვლით, ჩვენთვის არაფერი იცვლება. მე მინდა კვლავაც ყოველ დღე გხედავდე, ყოველ დღე ვსტკბებოდე შენის ალერსით და ვიწოდე შენი ცეცხლით. დღეს სამხრობისას იქ დამიხვდები, საბინდილოზე.

მალ. როგორ ატყობ, საჩვენოა?

დედ. იმედია დავიმორჩილებ; თუ არა და—თავიდან მოშორებაც ადვილია.

VI

იგინიგე და **ხალამპრე**

ხალამპრე (გამოდის და აიგანისკენ გაემართება)

მალ. (დედინაცვალს) სსს! მოდის! (წამოდგება)

დედ. ხალამპრე! გაიცანი, ესაა მე რომ გეუბნებოდი ჩემი საწყალი ბიჭის ნათლია, მალხაზ უნგიაძე.

ხალ (მოსულა და მხარ-ბეჭიანი შავ წვერ-ულვაშიანი ვაჟკაცია ჯადარა თითქმის არ ემჩნევა. შრომისაგან დაკოჟრებული ხელებით. აცვია შავი ჩოხა-ახალუხი, სადა ქამარ-ხანჯალი, ფეხებზე წუდა სტვეთება, თოთრი მსრები. თავზე ვაბადანი აქვს წაკრული) მართალა! (გადაიგლეტნის) ეს არის მალხაზი, კეთილი შენიჰირიმე, კეთილი. სიმართლე უნდა ითქვას, რომ ნათლია მალხაზი, მართლაც კაი ბიჭი ყოფილა.

მალ. აზვიადებთ, მაგდენი არაფერი.

ხალ. არა, რაც მართალია, მართალია

დედ. აბა, ეხლა დაბრძანდით, საუზმეს შევექცეთ.

ხალ. აბა, მალხაზ, აი აქ შუაში.

მალ არ მომიკვდეს ხალამპრე, შუაში ოჯახის თავი უნდა დაბრძანდეს, იმის გვერდით მისი კნეინა, მე კი აგერ ბოლოში.

ხალ. რა კი არ დაგიშლია, იყოს ნება შენი (სხდებიან)

VII

იგინიგე და **მარო** (შემოდის)

დედ. მარო! შენ აგერ ჩემთან მოიდგი სკამი. (შეექცევიან სუზმეს) მიირთვი, ნათლია, ჩემი ხელით გაკეთებულია.

ხალ. ბ-ნო მალხაზ! ძალიან შემკული კი ყოფილა ეს თქვენი სოფელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მალ. დიახ, ყველანი აგრე მოგახსენებენ; ჩვენ კი მაგრე რიგად არ ვიფასებთ.

ხალ. ეს ასეა ყოველთვის, ნათქვამია „შინაურს მდვიღელს შენდობა არა აქვსო“

მალ. დიახ, დიახ!

ხალ. (დედინაცვალს) ეს შენი კარ მიდამოც კარგი რამ ყოფილა, ჩემო სალომე!

მალ. ამ არე-მარეში, მართლაც რომ პირველია.

ხალ ის წყარო, ეკლესიასთან რო მიჩხრიალებს; მთელ სოფლადა ღირს მე და ჩემა ღმერთმა, მთელ სოფლად.

მალ. (ხსწევს ჭიქას) თქვენი გამარჯვებისა, მოყვრებო; ღმერთმა მზე და მთვარესავით შეგაბეროთ ორივე ცოლ-ქმარი (სვამს)

ხალ. წამოდგება ჭიქათ ხელში) გმადლობ შენი პირიმე, გმადლობ. (სვამს)

დედ. (ტბაერი დამიდით) გმადლობ!(სვამს)

ხალ. ცოლშვილიანი ბრძანდები, მალხაზ!

მალ. ჯერ არა.

ხალ. არა უშავს რა, ჯერ ხომ სულ ახალგაზრდა კაცი ხარ. რამდენი წლის იქნები?

მალ ოცდა-ათის.

ხალ. მართლა? მაშ ახლა ისეთ ჰასაკში ყოფილხარ, რომ დაგვიანება არ გამოდგება. (ჭიქას ალდებს) იცოცხლე, მალხაზ მალე, შენი ბედნიერებით ღმერთმა ჩვენც გაგვახაროს, (სვამს)

დედ. ამინ!

მალ. გმადლობთ!

ხალ. (დედინაცვალს). რას მეუბნებოდი წეღან, ეს ქალი შენი ძმის წულია თუ დისწული?

დედ. დისწული.

ხალ. (მარიას) რამდენი წლისა ხარ, ქალო?

მარო. თოთხმეტის.

ხალ. დედ-მამა გყავს?

დედ ჰყავს, მაგრამ ამის გაზრდა, რაკი ღმერთმა შვილი არ შემარჩინა, მე ვიკისრე იმედია შენც დამეხმარები.

ხალ. დიდის სიხარულით, შენ შემოგევლოს ჩემი თავი, დიდის სიხარულით. თავი ცოცხალი რაღად მინდა, თუ ამაში გიმტკიცებ.

დედ. ადექი და აკოცე შენს საყვარელს ძიას.

მარო. (ადგრეულებს)

ხალ. სადა სწავლობს?

დედ გემნაზიაში, მეოთხე კლასშია.

ხალ ყოჩაღ! (ეზოს ალვალიერებს) იცი, სალომე! თუ შენი ნებაც იქნება, აი იმ ფიცრულს სადურგლად გადავაკეთებ, რას იტყვი?

დედ როგორც გინდოდეს.

მალ (წამოდგება) ახლა კი უნდა წავიდე. (სალამშრეს) მოყვარეე, კეთილი იყოს ჩვენი გაცნობა. იმედია, მალე ჩვენც გვესტუმრებით.

ხალ. რა თქმა უნდა, რა თქმა უნდა, მაგრამ ასე მალე რად უნდა მიგვატოვოთ?

მალ. უეჭველად უნდა გიახლოთ,

ხალ. ყმაწვილო, რა მიგაჩქარებს? ან მოსვლა რა იყო ან წასვლა რა არი, დარჩი ბარემ სადილათ, თუმცა ამ ოჯახში მეც ჯერ-ჯერობით სტუმარი ვარ, მაგრამ, იმედია, ჩვენი ძვირფასი დიასახლისიც ბანს დამაწვევს.

დედ მართლა, ნათლი! რა მიგაჩქარებს?

მალ. ღმერთმანი დრო არა მაქ. ხალამპრეს ნახვის სურვილმა წამიძლია და, როგორც იყო, ცოტახნით გადმოვირბ ნე. (სულს ერთმევს)

ხალ. მოიცა, კაკო, გაგაცილოთ მაინც, (კედინ ეველანი ჭიშკრით)

დედ. ეთერა! ეთერა! დ ყრუვდი? აალაგე აქაურობა. (კედის და მაეფარება).

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ქართველ მწერალთა ნერილები

როგორც წინა წერილში (ის. „თ. და ც.“ № 20) ვსთქვი, ამჯერ სიგანეზე გრ. ეიფშიძეს მაგწერე წერილი.

(მომყავს წერილი შემოკლებით):

ძმო გიგო! თქვენმა რედაქციამ ისეთი საქმე მიყო, რომ სამუდამოდ დამკლა იმ ლანძღვითა, რომლის წინააღმდეგ მუდამ ჰქადაგებს ხოლმე. ნეტავი ლიტერატორი კი არა, ჩემს დღეში ლიტერატორს წინაც არ შევყოფდი. მე თქვენი რედაქციისათვის ბოროტი უნდა ვიყო, რომ მაგ სიტყვებისათვის პასუხი მამეთხოვა, მაგრამ ისევ მე მოვიომბინე. მე ანტონი არა ვარ, ქვეყანა შევყარო. მე ანტონს დიდს, ძალიან დიდს პატივსა ვსცემ, მაგრამ ეგ მეთაური მაგან შემძღვნა. არ იცით, რაშია საქმე მაგრე უშვერად მლანძღავთ. დღეს სამ წე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რილსა ვწერ, ერთს დასაბეჭდათ, რომლის შინაარსი აღარც კი ვიცი, თუ არ არის, ასე აღელვებულმა დავწერე დღეს ხუთს საათზე. ექვს საათზე მეთაური წვიკითხე და სხვა დავწერე და გამოვგზავნე. ახლა კიდევ შენა გწერ. სხვამ თუ არ იცის ჩემი ხასიათი, ზნე, მიმართულება, შენ ხომ იცი! განა აგრე უნდა!? მე ავადაც მოგშორდებით და კარგადაც, მაგრამ თუ თქვენი რედაქცია მაგითი ფონს გავა, ძალიან კარგი, თავი შემიწირავს... შენ თვითონ დაფიქრდი, შენ იცი ჩემი და კერესელიძის ცოლის მეგობრობა, და-ძმობა, განა ვაკადრებდი მაგისთანა რამეს? რატომ რედაქცია არ დაფიქრდა, არ მოიცადა, რომ ჩემგან ნამდვილი შაეტყო. მაგრამ თუმცა მაღლა ჰყვირით, გულში კი რედაქციას კაცური კაცობა არა სწამებია. აქ რომ ასე გამოიდეთ თავი და ათასის ეპიტეტებით შემამკეეთ, რატომ იმას კი არ მიაქციეთ თქვენი ორმაგი ყურადღება, როცა მე მ ო ლ ა-ბ ა შ ი რ მ ა ამას წინად უწყალოდ შემამკო. ხელებს გაშლით იმაზე, მაგრამ საშინლად კი გამლანძღა. ამაზე იტყვიან: ზოგისა ბამბა ჩჩრიალებს, ზოგისა არც კაკალია.

„მე, გიგო, სიჩქარის გამო აღარ მახსოვს, რა დავწერე პირველს წერილში... ეს კი ვიცი, რომ ბევრი ამდა-უბდა კი უნდა იყოს. შენ განდობ მასა—თუ გინდა დაბეჭდე, თუ გინდა ნუ. თუ დაბეჭდო,—დამავიწყდა ჩამესვა ფელეტონის ნომერი, —ჩაასვი,—92.

მე დღეს მითხრეს, ილია ჭავჭავაძემ ზემოდ გაიარაო. თუ მანდ იყოს, ჩემი წერილი „ივერიის“ რედაქციას წააკითხე.

„მე დღეიდამ ვსპობ რედაქციასთან ლიტერატურულ დამოკიდებულებას და იქნამდის უნამუსო არ ვარ,—თუმცა რედაქცია თავგამოდებით ამტკიცებს ამასა,—რომ „ივერიას“ ვავნო მატერიალურად. ჩემთან რჩება ფულის ანგარიში, დაარწმუნე ილია, რომ „უნამუსობას“ და „ქურდ-ბაცაცობას“ არ გავსწევ. ამ ანგარიშით რომ მეცხოვრა ქვეყანაზე, დღეს უნ-ხო აღარ ვიქნებოდი და ცოლშვილს ღვთის ანაბარობაზე არ გავუშვებდი. მაგრამ... მახლას!.. ჩვენს დროში გასაკვირველი არ არის—რა. „კარგი რომ გპირდეს, გიკვირდეს, ავი რა საკვირველია“, —რუსთველის ჭირიმე,—ესლა შემრჩენია ნუგეშად ამ მწარე შემთხვევის ჟამსა... კიდევ გწერ, მე აღარ მახსოვს, რა დავწერე; ანტონი შემხვდა, შევედი კერესელიძესთან, ავიღე ქაღალდი, პირდაპირ დავროზე და იქვე დავტოვე, ასე რომ დღეს დილით იმათ გამოუგზავნით... ამ წერილს ზოგიერთს ადგილებს ნურავის განუმხელ, მაგ ანტონზე, თორემ მაგის გადაკიდებას ბისმარკის გადაკიდება სჯობიან... მართლა, თუ ჩემი გამოგზავნილი ახალი ამბები არ დაგიბეჭდიათ, ან კორესპონდენცია ქართლიდამ, ნუღარ დაბეჭდავ“...

ასე გადაგვრია ანტონმა: მე სხვა მოთხრა, რედაქციის სხვა, ეს მე გამახსენდა, იქ დარბაისელი ადამ. ეს ამბავი გაიგო. რასაკვირველია; ამ ქალმაც—მარიამ კერესელიძისამ, რომელსაც ვითომდა შეეხებოდა ბასქვიდი. შეწუხდა ფრიად, შეწუხდა უფრო ჩემის გულისთვის, რადგან იცოდა, რომ მე ამის ცუდად, კანზარას და ლვარძლიანის აზრით არ შეეხებოდი. მიმწერა ამიტომ შემდეგი წერილი:

,,ძვირფასო ძმაო სოფრონ! ჩვენ შორის ისეთი ტკბილი ძმობა და მეგობრობა იყო, რომ დიდათ სამწუხარო და სწორე გითხრა გულის მოსაკვლავია ჩემთვის რომ რაღაცა ღვარძლმა გაიარა მე და შენში... შენმა გაზდამ, ათასი წელიწადი რომ ვიცოცხლო შენს პატიოსნურ განვლენას, ჩემი თვალების ახელვასა და ქვეყნის გაცნობაზედ არა დამავიწყებს რა, და შენი ნანდვილი და ტკბილი ძმობა ყოველთვის მალამსაეთ იქნება ჩემი ათასი ცილისა და უპატიურებით დაწყლულებულის გულისა. როცა მსმენია რამე ჩემზედ ასზიზრება, ყოველთვის ნუგეშათ მქონია, რომ მყავს ძმა და მფარველი, საქვეყნოთ ცნობილი კაცი, რომელიც მე ყველაზე კარგად მიცნობს. დაიცავს ჩემს უმიზეზოთ და უსამართლოდ მოწამლულს სიცოცხლეს-მეთქი''.

,,იმედი მაქვს, ძვირფასო ძმაო, ის უბრალო მიზეზები არ აღმოფხვრიან ჩვენში ჩვენს განსაკუთრების დამძობას და უფროც ვეცდებით ჩვენს ერთობას და დამძურს მეგობრობას''.

ერთის სიტყვით ანტონისგან ბრუდედ გაგებულმა ამბავმა ცეცხლზე ნავთი დაგვასხა და ეველანი ბგვალდგა. რასაკვირველია, ადამსაც კი ახლებდა ეს სიბრუდე აზრისა, ადამს, რომელსაც მწერლობა დასახული ჰქონდა „მშვენიერებისა და ჭეშმარიტების ტაძრადა და არა ჯარის ბუდედ და დგარძლის სათესად სიტდედ მინდგრად. ამ ანტონისგან გავრცელებულმა ჭორმა, ვითომ მე მიხანში მეგანდა ამბადებული სიტიო ადამიანი, ამბადგა და გამადაშქრა ადამს წინააღმდეგ; ანდგა და ანშმგა ამისთანა დინჯი კაცი, რაგორიც იყო ადამ. რაკი მან ჩემი ნაწერი მიიხანა შემბდადგედ მშვენიერებისა და ჭეშმარიტების ტაძრისა, ამიტომ უძდენ ამ ფელეტონს შემმუსვრელი მეთიური, მაგრამ რაც ჩემი წერილები წაიკითხა, მაშინ ჩაუფიქრდა სიქმის კარგობებს, ასწონ-დასწონა იგი და თუმცა ადამს არ ეცადა კერძო წერილ ჯების სიწერად, მაგრამ მაინც მიმწერა ეოგ; ლ მხრივ შესანიშნავი წერილი. ამ წერილს შემდეგ ნომერში მოგეეეეგან.

(შემდეგი იქნება)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წვრილი ამბები

სამშობლოში

პროვინციაში მოგზაური დასი ვალ. გუნიას მეთაურობით უკვე დაბრუნდა თბილისში ოთხშაბათს, 23 ივლისს. დასს ომის გამოცხადება მოსწრებია, როცა ისინი ტუაპსეში იყვნენ და ძლივს-ძლივობით მოუსწვრიათ უკან დაბრუნება უკანასკნელის გემის საშუალებით. დასს გაუმართავს წარმოდგენები (ზოგან ერთი ზოგან ორი) შემდეგ ადგილებში: ზესტაფონში, ქიათურაში, სამტრედიაში, ხონში, აბაშაში, ფოთში, ლანჩხუთში, ოზურგეთში, ხიდისთავში, ჩოხატაურში, ზუგდიდში, ახალსენაკში, ოჩემჩირეში, სოხუმში, გაგრაში, სოჭაში და ტუაპსეში.

საზოგადოება ყველგან დიდის ალტაცებით დახვედრია დასს. განსაკუთრებული სიამოვნება და სიხარული გამოუწვევია დასს გურიაში და შავი ზღვის ნაპირებში.

დასი შესდგებოდა შემდეგ პირთაგან: ვ. გუნია (მეთაური), ვ. შალიკაშვილი (რეჟისორი), დ. მგალობლიშვილი, ი. ბარველი, დ. აბდუშელი, პ. ფრანგიშვილი, ი. მამფორია, ვ. ქავთარაძე (სუფლიორი) და ვ. ურუშაძე (მოწინავე); ქალები: ტასო აბაშიძე, მარო მდივანი და ნატ. ჯავახიშვილი.

რეპერტუარი: „ოჯახის გაუბედურება“, „მუშის პატიოსნება“, „ქრისტინე“, ვოდევილი „რაც არ მერგება არ შემერგება“ და დივერტისმენტი.

დასის წევრნი ძლიერ კმაყოფილნი არიან მოგზაურობით და განსაკუთრებით ემადლიერებიან დაბა-სოფლების საზოგადოებათ.

დასს რომ ომის ქარბუქი არ მოსწრებოდა, ისინი აპირებდენ თურმე ასვლას ნოვოროსისკში და იქიდან რკინის გზით პეტროვსკაში, დარუბანდში, კავკავში, ყაზბეგში, დუშეთში, ცხინვალში, ქარელში და მერე კახეთსა და ქიზიყში მოათავებდენ თავიანთ გასტროლს.

სასკოლო სიმღერებისა და სავარჯიშო ჰანგების კრებული, მოკლე ნოტების სახელმძღვანელო, შეადგინა ვ. ს. თამარაშვილმა, ცნობილ მ. თამარაშვილის ძმის წულმა. სახელმძღვანელოში მოთავსებულია: 1) 15-დე ერთხმოვანი სიმღერა; 2) კანონები და სავარჯიშო ჰანგები; 3) საბავშვო სათამაშოები და ზღაპრები; 4) ორხმოვანი სიმღერები. შემდგენელს განუზრახავს ამ მოკლე ხანში ცალკე გამოსცეს.

მსახიობქალი ნ. დავითაშვილი, რომელიც სპარსეთში იყო, გასულ კვირას თბილისს დაბრუნდა.

სალიტერატურო საღამოს გამართვა დაუშალეს ქიზიყში მგოსანს ს. ფაშალიშვილის ადგილობრივმა გავლენიანმა პირებმა—როგორ თუ საქართველოს სიამაყე მგოსანი აკაკი ჩვენ ვერ მოვიპატიჟეთ და შენ კი იწვევო, შენ ამის ზნეობრივი ნებაც კი არა გქონდაო. ფრიად სამწუხაროა ეს ამბავი, მით უმეტეს, რომ ფაშალიშვილი თვითონ ქიზიყელია, ღარიბი გლეხის შვილი, თვით ნასწავლი და სწავლის სურვილით გატაცებულმა მოინდომა თავის სამშობლოში საღამოს გამართვით ორიოდე გროში აეღო (რასაც დიდის სიხარულით დასთანხმდა ჩვენი მცხოვანი მგოსანი აკაკი) და იმავე დროს ქიზიყელებისათვისაც ეჩვენებინა შინაარსიანი საღამო აკაკის მონაწილეობით.

რუსთა შორის

მამა ილიოდორე კაფე-შანტანში აპირებს შესვლას, როგორც ერთმა მისმა მეგობარმა ივანოვმა განაცხადა. სამჯერ გამოსვლაში 500 მან. ავიღებო,—უთქვამს ბერად ნამყოფს,—რომელ კაფეშანტანშიაც უნდა იყოსო. რას იზავთ, ცხოვრება მინდა და ცხოვრებისათვის კი—ფულია საჭიროო.

— მერე ესტრადაზე რას იზავს მამა ილიოდორე? ჰკითხეს.

— სახალხოდ ლაპარაკი აკრძალული აქვს. ამიტომ იგი ჩაიცვამს თავის თეთრ მანტიას, გამოვა ესტრადაზე, ხალხს თავს დაუკრავს და ეტყვის:—„გამარჯობა რუსის ხალხო!“ ხელ-ახლად თავს დაუკრავს და გაბრუნდება.

— ნუ თუ ილიოდორეს მართლა განუზრახავს ეგ საქმე?

— რა თქმა უნდა. უკვე რამდენიმე ცირკიდან მოითხოვეს—ტაგანროგისა, ხარკოვისა და სხ. მამა ილიოდორემ მთხოვა მის იმპრესარიოდ ვიყო: პირობები ძლიერ კარგია,—ფულს შუა გავიყოფთო.

წყალში თავი დაიხრჩო ერთ დროს გამოჩენილმა სკრიპკაზე დამკვრელმა კ. დუმჩევმა.

უცხოთა შორის

დაიწვა იზადორა დუნკანის ვილლა, სადაც ცეკვის სკოლა იყო მოთავსებული. ცეცხლმა შთანთქა ვილლას სამხატვრო მოწყობილება და დიდძალი ნოტები.

სტამბოლში იხსნება კონსერვატორია, რომლის მმართველად იწვევენ პარიზის „ოდეონის“ თეატრის დირექტორად ნამყოფ ანტუანს. კონსერვატორიაში იქნება ოთხი განყოფილება: სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხატვრო და სათეატრო. პირველად გაიხსნება სათეატრო განყოფილება, სადაც მიიღებიან არა მხოლოდ ახლად სწავლის დამწყებნი, არამედ ოსმალთა საუკეთესო მსახიობნიც. განსაკუთრებითი ყურადღება მიქცეული ექნება ოსმალურ საუცხოვო გამოთქმის (ენის) შემუშავებას.

ელეონორა დუზემ გადასწყვიტა სცენას თავი გაანებოს და სიცოცხლის დანაშთენნი დღენი მსახიობთა ყოფა-ცხოვრების მოწყობას შესწიროს. განუზრახავს იტალიის ყველა დიდ ქალაქში დააფუძნოს გაჭირვებულ მსახიობთა თავშესაფარი სახლები. ამ მიზნისთვის დუზემ გადასცა თავისი ვილლა რომისა და 10,000 ლირა (დაახლოვ. 2 მ., სულ—20,000 მ.) ვილლას მოსაწყობად. მისი თაოსნობით ასეთი სახლები შენდება ბევრ სხვა ქალაქშიაც.

უძვირფასესი წიგნი—„მეფე ლირი-“ს პირველი გამოცემა—ამ დღეებში შეიძინა ერთმა ინგლისელმა ორი ათას ხუთას თუმნად. წიგნი დაბეჭდილია 1605 წ. და იმ ხანად ოთხი აბაზი ღირდა.

დ, არიალი მიიწვია გინსბურგმა ამერიკაში და არა გინსბურგს, როგორც შეცდომით იყო წინა კვირის ნომერში.

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

(წ.—20)

ექ. ვახტანგ ღამბაშიძის
სანატორიუმი
პატარა-ცემში, ბაკურიანის გზაზე
ქალ-ვაჟთათვის 8—5 წლამდე
დაწვრილებით პირობები მსურველთ გაეგზავნებათ ფოსტით მოთხოვნილებისათანავე.
მისამართი: თბილისი ექ. ვ. ღამბაშიძე
ვარდისუბნის ქუჩ. № 9. (წ.)

აღსასრული ადამიანის ტანჯვისა
ჰონორეია (სუსუნატი)

4 წ. გავიდა, რაც ჩემი გამოგონილი წამალი **„რაპიდი“** გასასყიდად გამოვიდა სამკურნალოთ, საბჭოს ნებართვით **№ 1295**, სუსუნატის წამლობისთვის, როგორც მაგარი, ისე ხრონიკულისა. ამ ხნის განმავლობაში „რაპიდი“-ს პრეპარატით ათასობით ავადმყოფი სრულიად განიკურნა, რომელთაგანაც სამადლობელი წერილები მაქვს. წამლობის ასეთი ნაყოფი უფლებას მაძლევს, პრეპარატი „რაპიდ“-ი, როგორც ყველაზე არსებითი და სწრაფად მომქმედი საშუალება ამ სნეულებისა, ვურჩიო ყველას.

უკანასკნელ წლის დაკვირვებამ კვლავ დაამტკიცა, რომ **„რაპიდ“-ის პრეპარატით წამლობის შემდეგ სუსუნატი რომ არ მორჩენილი იყოს, ამის თანა შემთხვევა არ არის;** ამისათვის გადაჭრით ვაცხადებ, რომ რაც უნდა ხანგრძლივი იყოს ავადმყოფობა, ჩემი გამოგონილ საშუალებით სამ კვირაში წამლობა საკმარისია სუსუნატის მოსარჩენად, **და „რაპიდ“-ის შემწეობით სრულიად მორჩენილად უნდა ჩაითვალოს.**

მართალია, უკანასკნელ წლებში სუსუნატის (გონორეი) წინააღმდეგ ბევრი საშუალება გამოჩნდა, რომელნიც ჩქარა და არსებით განკურნებას ჰპირდებოდნენ და ავადმყოფთ, შესაძლოა, გულიც გაუტყდათ ამ წამლობის უნაყოფობით და სამართლიანად შეუძლიანთ ეჭვის თვალით შეჰხედონ ჩემს წამალსაც,—ამ შემთხვევაში მათს ყურადღებას იმ გარემოებაზე მივაქცევ, რომ ჩემი რწმენა „რაპიდ“-ის უებრობაში და ჩემი დაპირება ლიტონი სიტყვა რომ არ არის, იმის დასამტკიცებლად ყველას, ვინც ჩემგან პრეპარატ **„რაპიდ“-ის** ორს ორმაგ ფლაკონს (წამლობის მთელი კურსი) დაიბარებს, წამალთან ერთად ეგზავნება ჩემგან ხელწერილი., რომ უკეთუ არ მოარჩინოს, ფულს უკანავე დავუბრუნებ.

ნიმუში ჩემის ხელწერილისა:

„მე, ამისა ქვემორე ხელისა მომწერელი, ამ ხელწერილს ვაძლევ ბატონს (ამასა და ამას) იმაში, რომ მივყიდე რა მას ჩემი „რაპიდ“-ის ორი ფლაკონი, სუსუნატის წინააღმდეგ, თავდები ვარ, რომ 20 დღის წამლობის შემდეგ ეს სნეულება სრულებით გაჰქრება. თუ აღნიშნულ ვადაზე რომელიმე ლაბორატორიაში შარდის გამოკვლევის შემდეგ აღმოჩნდება განუკურნებელი, მაშინ ვალდებული ვარ რვა მანეთი დავუბრუნო“ (ხელ. მოწერა.)

ზემოდ მოყვანილ ცნობას, რომ ბევრ განკურნებულ ავადმყოფებისაგან სამადლობელი წერილები მაქვს, გადავწყვიტე ჩემს განცხადებებში მოვათავსო ხოლმე ახალი მადლობის წერილები. ამ წერილების დედანი (აუარებელი) ჩემთან ინახება და ყოველს მსურველს შეუძლიან მათი ნახვა. წერილების სინამდვილეში თავდები ვარ. თუ რომელიმე მათგანი დედანს არ ეთანხმება, **ვალდებული ვარ, გადავიხადო 1000 მანეთი რომელიმე საზოგადოების სასარგებლოდ.**

წერილი 11. მ. ხ. ბ-ნო დელამაურე! დიდათ გმადლობთ თქვენი სასწაულ მომქმედ „რაპიდისთვის“. განვიკურნე. ვურჩევ ჩემს ნაცნობებს მოგმართონ თქვენ. პატივისცემით ვ. მ. გ. ქ. როვნო.

წერილი 12. მ. ხ. ბ. დელამურე! მთელი ათი წელიწადი ვიტანჯებოდი ამ საშინელ სენით. თქვენმა უებარმა საშუალებამ განმკურნა 26 დღეში. ამდენი ხნის ტანჯვის შემდეგ მე არ მწამდა თუ იქნებოდა ისეთი საშუალება, რომელიც შესძლებდა ჩემს განკურნვას. მაგრამ მოვტყუვდი, ყოფილა—ეს არის თქვენი რაპიდი. გიძღვნი გულწრფელ სალამს და დღეგრძელობას ტანჯული ხალხის საკეთილდღეოთ. პ. ლ. ტროიცი. 16 მარ. 1912 წ.

ფასდადებით და გაგზავნით 9 მ. ფასდადებით იგზავნება მხოლოდ 3. მან. გამოგზავნის შემდეგ.

გთხოვთ შეკვეთისა და ცნობებისათვის მიჰმართოთ:

თბილისში ჩემს წარმომადგენელს კ. აკოპიანს, ლორის-მელიქოვის ქ, №16, 13, სახელმწ. ბანკის პირდაპირ, დილის 11—2 ს. და საღ. 5—7 ს. აგრეთვე ისყიდება ძმ. ტერტეროვების აფთიაქში, ნეკრასოვისა და რაზიეზდის ქუჩ. კუთხეში, ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად.

პატივისცემით **მ. დელამური.**

მოსკოვი. ნეგლინის მისახ. № 14—2 სას. 2.

1/129

ახალი კლუბი

(საზაფხულო შენობა)

დღეს — კვირას 27 ივლისს	**საზავშვო საღამო** დასაწყისი ნაშუადღევის 5 ს. და **სინემატოგრაფი** დასაწყისი საღ. 9 ს.
ორშაბათს 28 ივლისს	**კონცერტი** სიმფონიურ ორკესტრისა **ი. ს. პრესმანის** ხელმძღვანელობით.
სამშაბათს 29 ივლისს	**საოჯახო საღამო.**
ოთხშაბათს 30 ივლისს მეექვსე სიმფონიური კრება	**ი. პ ფალიაშვილის** ხელმძღვანელობით და მიშელ ფიბერის მონაწილეობით (მეორე და უკანასკნელი გასტროლი).
ხუთშაბათს 31 ივლისს	**ქართული წარმოდგენა.**
პარასკევს 1 აგვისტოს	**სინემატოგრაფი ს. ო. ივანიცკისა.**
შაბათს 2 აგვისტოს	**კონცერტი** სიმფონიური ორკესტრისა **ი. პ. ფალიაშვილის** ხელმძღვანელობით.
კვირას 3 აგვისტოს	**საზავშვო საღამო; სინემატოგრაფი.**

ხარფუხის საზოგადო კლუბი

29 მაისიდან გადავიდა საზაფხულო სადგომში, მიხაილოვის პროსპექტზე, სინემატოგრაფ „აპოლოს“ გვერდზე, № 131, ინჟინერ ბარტის ბაღში. ტელ. 11 — 79

დღეს, კვირას 27 ივლისს	**სინემატოგრაფი, მუსიკა, ცეკვა.**
ორშაბათს 28 ივლისს	**სინემატოგრაფი.**
სამშაბათს 29 ივლისს	**სინემატოგრაფი, მუსიკა.**
ოთხშაბათს 30 ივლისს	**საზანდარი.**
ხუთშაბათს 31 ივლისს	**საზავშვო საღამო; სინემატოგრაფი; მუსიკა.**
პარასკევს 1 აგვისტოს	**საზანდარი; ცეკვა.**
შაბათს 2 აგვისტოს	**სინემატოგრაფი; მუსიკა; ცეკვა.**
კვირას 3 აგვისტოს	**სინემატოგრაფი; მუსიკა; ცეკვა.**

სტუმრები კლუბში შესასვლელად იხდიან მამაკაცები — 25 კ., ქალები — 10 კ. დასაწყისი საღამოს $8^1/_2$ საათზე.

კლუბი ვრცელი და ყოველმხრივ მოწყობილია. ბაღი შეიძლება გაიცეს სხვადასხვა საქველმოქმედო მიზნით გამართულ სეირნობათათვის.

კლუბში გაიმართება ხოლმე **ლექციები, კონცერტები, წარმოდგენები, სამუსიკო, სალიტერატურო და ვოკალური საღამოები** და აგრეთვე **სახალხო სეირნობანი.**

სტამბა „სორაპანი“ Типографія „Сорапань“